

Dagthema: Schudt het stof van je voeten

Overweging 15 juli – Diana Vernooij

Lector: Gemma Truijens

“... We hoeven de discussies helemaal niet aan te gaan,
we hoeven ons niet te verdedigen,
geen gelijk te halen.
We hoeven niet in de hitte te stappen.
Dus is er ook geen huiver
om te vertellen wat we te vertellen hebben en lief te blijven hebben ...”

Eerste lezing uit Psalm 85

Tweede lezing uit Marcus 6, 6b-13

Openingsgebed

Roepende, wenkende God,
Jij bent het – die ons hier verzameld hebt.
Jij bent het –
die in ons midden aan het woord wil komen.
Stem ons dan af op jou,
hier, in dit uur. Amen.

Lied

Bas v.d. Bent / Traditioneel

Ik wens jou vrede gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier
gegroet ben jij, gegroet ben jij,
ik wens jou vrede gegroet ben jij
gegroet ben jij, gegroet ben jij
en wie je ook bent wees welkom hier!

Welkom en inleiding

Goedemorgen lieve mensen, hartelijk
welkom bij deze laatste viering voor onze
zomerserie. Het koor is voor het laatst en
houdt anderhalve maand vakantie – wij
zingen nog eenmaal de sterren van de hemel voor u. Doet u vooral mee!

Schudt het stof van je voeten – dat is het thema van vandaag. Het is de opdracht die Jezus
zijn leerlingen geeft – ga niet in discussie, maar vertrek van de plek waar je niet gehoord
wordt en niets kunt betekenen. Blijf daar waar je goed kunt doen.

Breek uw weerzin, wees weer met ons – dat had net zo goed het thema kunnen zijn. Dit zijn woorden uit Psalm 85, die we helemaal zullen lezen en waar God gepaaid wordt om zijn woede te vergeten en de mensen weer te redden. Of om het in de termen van deze weken te zeggen:

We onderzoeken vandaag de kwaliteit van het afkoelen van de hitte.
De hitte van de opwinding, van woede, ergernis, bezorgdheid en de hitte van de angst.
We zoeken de koelte, de ontspanning, genezing zo je wilt.

We willen tenslotte ontspannen deze zomer verder ingaan. Of u nu thuisblijft of op vakantie gaat, of Frankrijk lokt of het Vondelpark, wensen we niet allemaal de wind in ons rug en de zon in ons gezicht?

Wel, dan kunnen we maar beter de edele kunst leren van het schudden van het stof van onze voeten.

Gemma en ik wensen ons allen een goede viering.

Gebod om luisterbereidheid

Om luisterbereidheid bidden wij
in dit uur rond de Schrift.

Dat wij niet horen wat wij willen horen,
maar dat wij horen en verstaan
wat wij nog niet weten,
of niet willen weten.

Dat wij uit oude en bekende verhalen
nieuwe schatten van bevrijding delven.

Daarom bidden wij: Levende God,
maak ons benieuwd, zo schamper als wij zijn;
maak ons vrolijk, zo aangeslagen als wij zijn;
maak ons betrokken, zo eenzelvig als wij zijn;
Om luisterbereidheid bidden wij
in dit uur rond de Schrift.

Lied

Huib Oosterhuis / Tom Löwenthal

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Die mij niet, sleurde, niet duwde, maar wenkte,
over uw drempel.

Die de sluier van mijn angst niet scheurde,
maar optilde.

Die met enkel uw stem mij zo vermurwde,
dat ik wilde.

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Ooit door geruchten over U geknecht.

Nu zonder angsten, eindelijk verwacht ik U.

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Eerste lezing Psalm 85

Naardense Bijbelvertaling

Gij hebt, Ene, behagen gehad in uw land,
Gij hebt gekeerd de kerkering van Jakob,
hebt het onrecht van uw gemeente verdragen.
Gij hebt al hun zonde bedekt.
Gij hield al uw verbolgenheid in,
hebt u afgekeerd van het gloeien van uw woede.

Keer het ook nu, God, die ons eens redde,
Breek uw weerzin, wees weer met ons!
Of wilt ge tegen ons woeden voor eeuwig,
Uw woede koelen aan geslacht na geslacht?

Gij, wilt ge niet terugkeren, ons doen herleven?
Uw gemeente: zij zullen zich verheugen in u!
Doe ons Ene, uw vriendschap weer zien,
Hergeef ons uw reddende werk!
Dat ik mag horen het woord van God, de Ene,
Hoe zijn woord zal luiden: vrede!
Tot zijn gemeente, tot zijn vrienden,
Dat ze nooit terugkeren tot traagheid!

Echt, nabij is voor wie hem vrezen zijn reddende werk
En glorie zal wonen in ons land.
Gearmd gaan vriendschap en trouw,
Elkander kussen vrede en recht;
Trouw spruit uit de aarde,
Gerechtigheid straalt neer van de hemel!

Ja, dan geeft de Ene ons het goede,
geeft onze aarde haar gewas.
Gerechtigheid gaat uit voor zijn aanschijn,
Hij zet zijn schreden op de weg!

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Hoor. Maar ik kan niet horen.
Mijn oren dicht gestopt.
Mijn adem opgekropt.
Mijn hart van leegte zwaar.
Ik ben nog niet geboren.
Ik ben niet ik. Niet waar.

Hoor. Maar ik wil niet horen.
Zou ik uw woord verstaan,
Ik moest uw wegen gaan,
U volgen hier en nu.

Ik durf niet zijn geboren
en leven toe naar U.

Hoor, roept Gij in mijn oren
en jaagt mijn angst uiteen.
O stem door merg en been
verwek mij uit het graf,
uw mens opnieuw geboren.
O toekomst, laat niet af.

Tweede lezing Marcus 6, 6b-13

Naardense Bijbelvertaling

Jezus is de dorpen in het rond langsgetrokken en heeft daar onderricht gegeven.

Hij roept de twaalf tot zich en begint ze uit te zenden, twee aan twee, nadat hij hun gezag heeft gegeven over de onreine geesten.

Hij kondigt voor hen af dat ze niets mogen meenemen op weg dan alleen een stok, geen brood, geen ransel, geen kopergeld in de gordel, maar wel sandalen ondergebonden; 'en trekt geen twee onderhemden aan!'

Ook heeft hij tot hen gezegd: overal waar ge een huis binnen moogt komen, blijft daar totdat ge daarvandaan weggaat;

en als een plek u niet ontvangt en ze niet naar u horen,

trekt daarvandaan weg en schudt het stof af dat onder uw voeten zit – hun tot getuigenis!

Zij gaan eropuit en prediken dat ze zich moeten bekeren.

Vele demonen hebben ze uitgeworpen en vele stumpers gezalfd met olijfolie en genezen.

Overweging

Vaak beginnen we er al helemaal niet aan: zeggen waar we voor staan. Of het nu gaat om een opmerking over de rotzooi die iemand op straat gooit, om een tegengeluid tegen negatieve praat op je werk, of om te vertellen dat jij hier zondag in de kerk zit. De lieve vrede, de schone schijn, doen alsof je erbij hoort, vermoeidheid over de discussie, ongeloof in het nut van jouw bijdrage – we houden ons maar al te vaak in.

En als we ons geluid laten horen – vervallen we al heel snel in oeverloze discussies, ruzies en veralgemeniseringen. Ik zie het vooral op social media maar ik tref het ook aan onder gelijkgestemde zielen, bij mensen waar ik van hou. Ik heb de neiging me dan maar weer op de vlakke te houden.

Oeverloze discussies

De aanmoediging: “schudt het stof van je voeten” is een aansporing om een naar weerwoord van je af te laten glijden. Als je zegt wat je wilt zeggen en iets akeligs terugkrijgt, meng je dan niet in de oeverloze discussies. Wie horen wil zal je horen – en vertrek dan zonder verongelijkt te zijn, zonder last op je schouders en zonder boosheid in je hoofd. De dingen nemen zoals ze zijn, ik zou dat gelijkmoedigheid willen noemen.

Waarom is gelijkmoedigheid zo moeilijk? Waarom is het lastig ons te onttrekken aan de hitte van de discussies met alle verontwaardigde gemopper op de wereld of het westen, op de buitenlanders of juist op de PVV, op de EU of Trump?

Het is een hitte die we ook bij God zien, in de aanroeping van Psalm 85. God wordt opgeroepen zijn weezin te breken, zijn gerechtvaardigde woede te laten varen en het onrecht te verdragen. God wordt gepaaid om weer terug te keren en zijn missie weer op te pakken – en dat is mensen redden, met hen te zijn, hen te doen herleven, vriendschap te schenken en vrede te brengen. Eigenlijk alles te doen wat ónze taak is op aarde, als leerlingen van Jezus. Het vuur te doven en de zachte gelijkmoedigheid te doen herleven.

Oefening in gelijkmoedigheid

Dit voorjaar volgde ik een training die gelijkmoedigheid stimuleert. Ik leerde er zo luisteren en spreken dat ik mijn eigen verlangens en die van anderen onderken en een weg kan vinden om ons beider verlangens te vervullen. We deden allerlei oefeningen met elkaar – bijvoorbeeld oefenen hoe je met je buurman bespreekt dat je last hebt van zijn muziekinstallatie, terwijl je de verstandhouding goed wilt houden. Dat is niet zo eenvoudig, want we interpreteren en vooronderstellen altijd heel snel heel veel – iedereen doet dat, maar de een net even wat meer dan de ander. Je denkt te weten dat de buurman heel goed weet wat voor takkenherrie hij maakt, maar dat het hem niks kan schelen dat jij er last van heb. En daar heb je dan ook nog een mening over. Je bent al boos voordat je bij je buurman aangeklopt hebt.

En als je je boosheid uit en dan niet gehoord wordt ben je gekrenkt, voel je je niet serieus genomen, blijf je erover mopperen in je hoofd en erover klagen bij derden. En daarom beginnen we er vaak maar niet over. Liever helemaal geen stof op onze schoenen.

Jezus stuurt zijn leerlingen erop uit om onderricht te geven, demonen uit te drijven en mensen te genezen. Ik stel me van zijn tijd een wereld voor, waar er nog geen onderscheid is tussen lichamelijke en psychische kwalen, geen diagnoses, geen therapie en behandelwijzen, geen ziekenhuizen of huisartsen. Kruiden en zalven – die zullen er zijn, en

rituelen om de boze geesten te weren. Er moet veel leed zijn, veel verwaarloosde mensen en onbegrepen kwalen.

De instructies van Jezus zijn dat ze een heel eenvoudig leven leiden, zonder geld, zonder zich te laten onthalen als het hen lukt om iemand te genezen. Blijf waar je bent aangekomen, doe je ding, en vertrek als je niets meer kunt betekenen.

De draak gestoken

Rondreizende avonturiers, profeten en verkopers van wondermiddelen zullen geen onbekend fenomeen zijn geweest. En in een wereld zonder boeken, radio, tv en internet zullen die profeten en avonturiers een welkome afleiding zijn geweest van de dagelijkse sleur. Soms zullen ze enthousiasme hebben ontmoet, soms minachting of onverschilligheid. Vaak zullen de leerlingen meegemaakt hebben dat ze niet serieus genomen werden en dat er de draak gestoken werd met hun boodschap. En wat hun opdracht was, is simpel leven, aanwezig zijn en open, vertrouwen op het goede van de mensen, niet verlangen naar meer, loslaten waar je geen invloed op hebt. Geen roepende in de woestijn zijn – nee integendeel: mensen liefhebben en zalven, aanraken en genezen.

Jezus stuurt hen erop uit nadat hij ondervonden heeft (hoorden we vorige week) dat hij in zijn eigen stad geen wonderen kon doen. Niemand nam hem serieus, hij werd in zijn eigen stad, door zijn eigen familie en vrienden niet gekend. Ook hij zal wel even hebben moeten slikken en ook hij zal zich de kunst eigen hebben moeten maken om het stof van zijn voeten te schudden.

Fris opnieuw beginnen

Zijn aanmoediging om het stof van je voeten te schudden betekent het besef dat je verder kunt gaan en weer fris opnieuw kunt beginnen. Je hoeft niet gekrenkt te zijn als je niet gehoord wordt, je hoeft geen oordeel over de ander te hebben – hij hoort je niet, dat is het enige dat je constateert – dan ga je verder en je laat de krenking langs je rug afglijden oftewel je schudt het stof van je voeten.

Wat een mooie gelijkmoedige houding is dat eigenlijk, en eigenlijk ook zo vanzelfsprekend. We hoeven de discussies helemaal niet aan te gaan, we hoeven ons niet te verdedigen, geen gelijk te halen. We hoeven niet in de hitte te stappen. Dus is er ook geen huiver om te vertellen wat we te vertellen hebben en lief te blijven hebben.

In de psalm staat iets moois. Als Gods woord vrede gehoord wordt door zijn vrienden dan zullen zij nooit terugkeren tot traagheid!

Fraai begrip, traagheid. Traagheid is de domheid omdat je niet van je geestkracht gebruik maakt, omdat je niet ziet en niet opmerkt, niet hoort en niet verstaat.

Traagheid is ook dat je wel weet wat het beste is, maar het voortdurend uitstelt, wel weet wat te doen maar je toch op de vlakte houdt. Traagheid is de nalatigheid om het goede te doen.

Wie oren heeft om te horen en wie het stof van zijn voeten kan schudden zal niet meer nalaten het goede te doen. Wij kunnen verder gaan.

Geweldloze Communicatie

De trainingen die ik gedaan heb dit voorjaar hebben me op dat spoor gezet: het goede doen – hoe doe je dat. Kun je meer doen dan het stof van je voeten schudden?

In de training leerde ik dat je achter agressieve taal van een ander ook een behoefte kunt horen. Marshall Rosenberg beschrijft eens dat hij is gevraagd om in de Palestijnse gebieden iets te vertellen over zijn methodiek van Geweldloze Communicatie. Maar voor hij iets kan vertellen wordt hij er voor moordenaar uitgemaakt, omdat de Palestijnse toehoorders

beseffen dat hij een Amerikaan is van Joodse afkomst. Hij had boos kunnen worden, zich verdedigen of zich beledigd voelen en verontwaardigd om stilte roepen. Hij had stampvoetend weg kunnen lopen. Hij had onverstoorbaar door kunnen gaan totdat hij overschreeuwd zou worden. Maar dat doet hij allemaal niet. Rosenberg nam de beschuldiging helemaal niet persoonlijk en was in staat vragen te stellen, te luisteren naar de boosheid en behoeften van de man voor hem. Hij kon de onderliggende behoefte aan respect zien en zo tot een erkenning te komen van de dieperliggende waarden en verlangens van de man. Iedereen wil gerespecteerd en erkend worden in zijn bestaan. En omdat hij zich gehoord en gerespecteerd voelde als Palestijn, kon de boze luisteraar zich weer open stellen voor het nieuwe geluid dat Rosenberg kwam brengen.

Ik beschouw dit als een moderne manier van demonen uitdrijven. Hij schudt het stof van de belediging van zijn voeten en gaat niet weg maar blijft en luistert en maakt echt contact op een dieper niveau.

Niet meer weglopen

Misschien zijn wij in deze tijd van een eindeloze hoeveelheid meningen en oordelen wel geroepen om dáár helend in op te treden. Geen nieuwe meningen en waarheden te verkondigen, maar ook niet meer weg te lopen. Misschien is het onze taak om de demonen van het veralgemeniseringen, de demonen van de bitterheid en gekrenktheid uit te drijven door de mensen die ze uit in de ogen te zien, door te kijken naar de echte behoeften en verlangens die eronder liggen.

Ten slotte verlangen wij allemaal naar echte universele waarden in ons bestaan: liefde, erkenning, ontwikkelingsruimte, vrijheid, contact, respect.

Amen

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God.
Wij zijn niet alleen.
Wij zijn geborgen.
Wij zijn vrij.

Ik geloof in de geest van God
de geest van de vrijheid,
die ons verbindt tot het ene levende weefsel
dat alles omvat.

Ik geloof in Jezus Christus,
die God in ons leven heeft laten zien,
die het rijk van de vrede verkondigde
en uit liefde voor ons zijn leven gaf.
Ik geloof dat Jezus leeft.
Hij bevrijdt ons van schuld,
van angst en dood.
Hij helpt ons te leven.

Ik geloof in God

die de wereld schept en bewaart,
die vraagt dat wij samenwerken
voor de wereld en de mensen.

Ik geloof in de levende God
die de wereld vernieuwt,
en die ook ons herschept
tot onvergankelijk leven.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Wij breken en wij delen
wij breken samen brood
en reiken aan elkaar de beker.
Een eeuwenoud gebaar,
dat tot ons kwam uit de geschiedenis,
herhalen wij vandaag.
Een teken van bevrijding
het vieren van gemeenschap
belijden van gelijkheid
van solidariteit.

Een volk begon de uittocht
bevrijdde zich van slavernij
het trok door de woestijn.

Een mens nam dit teken,
Jezus van Nazareth uit Palestina:
hij nam het brood, de beker.
En sprak tot ons, zijn vrienden:
zijn leven dat was delen
en werd daardoor gebroken.

Zo willen wij ook leven in solidariteit
met armen en vertrapten,
de mensen van vandaag.
Daarom herhalen wij vanmorgen
dit oud gebaar
van breken en van delen.

Nodiging

Leven is delen want er is brood en liefde genoeg voor allen.
Dat christelijk visioen dat er genoeg is voor iedereen
als wij breken en delen – dát is het hart van onze viering.
Dus laten we ons leven, onze liefde,
ons geld en onze aandacht delen met elkaar
en dát doen wat gemeenschappen al eeuwen doen:
elkaar ondersteunen, bemoedigen en inspireren.
Laten we om ons heen kijken en open zonder oordeel zien wat is.

Komt dan naar voren en deel brood en wijn met elkaar,
want iedereen is genodigd, en niemand is uitgezonderd.
Kom en deel je leven met ons allen.

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Marieke van Baest / Teresa Takken

Mijn voeten vertragen, verlaten het pad
verdwalen in de tijd,
hun stap is onzeker vol droevige schaduw
ik ben de richting kwijt.

Mijn handen verzaken vergeten gebaren
verliezen keer op keer,
hun werk is vergeven gestold hun bewegen
ik vind geen houvast meer.

Mijn ogen verdraaien verdringen de wereld
vermijden wat verwacht,
hun licht lijkt geweken de passie verdwenen
mijn wezen raakt verstart.

En mijn hart draagt de oude beelden,
in mijn hoofd klinken woorden van thuis
en mijn oren horen vertrouwde muziek:
ik wil dansen,
dansen de weg terug naar huis !

Overdenking – gedicht uitgesproken door Gemma

(Wordt in een volgende versie toegevoegd)

Voorbeden

Gebed om liefdevolle vriendelijkheid
Mogen alle levende wezens gelukkig zijn.
Mogen ze leven in veiligheid en vreugde.
Mogen alle levende wezens,
of ze nu zwak of sterk, man of vrouw,

dier of mens, groot of klein zijn,
of we ze al dan niet kunnen zien,
of ze veraf of dichtbij zijn,
of ze geboren zijn of nog geboren moeten worden,
- mogen ze gelukkig zijn.

Laat niemand een ander bedreigen of enig schepsel
– tot welke staat het ook behoort – verachten,
laat niemand door boosheid of haat
een ander schade willen berokkenen.

Zoals een moeder waakt over haar kind, bereid haar leven te wagen om haar enige kind te beschermen,
Laten we zo met een onbegrensd hart
alle levende wezens beschermen en heel de wereld kleuren
met onbelemmerde liefdevolle vriendelijkheid.

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Omen

Gij die een en eeuwig zijt
Ver weg, onbeeldbaar God.
Maar in Uw woord dichtbij, doe ons verstaan.
Keer ons om naar U toe,
keer ons om naar elkaar.

Actie en informatie

Slotlied

Jan van Opbergen / Johan v.d. Velde

Geef alle ruimte aan de liefde,
in haar leeft God zich naar ons toe.
Vergeef het kwaad aan wie ons griefde,
de liefde wordt een mens niet moe.
Zij zal de dood nog overleven,
geen water blust haar vuren uit,
zij blijft ons tot elkander keren,
tot alle angst is uitgeluid.
Zij blijft ons tot elkander keren,
tot alle angst is uitgeluid.

Hoe zal een mens ooit overleven?
Wat moet hij aan met eeuwigheid?
Door liefde wordt het ons gegeven,
voorbij te zien aan dood en tijd.
Want wie vandaag weet te beminnen,
denkt niet: 'Hoe zal het morgen zijn?'
Het blijft een eeuwig herbeginnen,
tot wij voorgoed geboren zijn.
Het blijft een eeuwig herbeginnen,
tot wij voorgoed geboren zijn.

Zegenbede

Moge de krachtige en tedere bij ons zijn
vandaag en alle dagen van ons verdere leven.

Moge zij onze ogen en onze armen openen
opdat wij onverschrokken en met gelijkmoedig hart
ons leven leiden vanuit liefde.

Moge de weg ons tegemoet komen,
de wind in onze rug zijn en de zon op ons gezicht schijnen.

Moge ons diepste wezen, God in ons leven,
ons daarbij haar aanmoediging schenken
om echt en voluit te leven.

Amen